

Научно-практической конференция

Найилынньа олоор, үлэнир уонна үөрэнэр сиринэн итэр-өйдөтөр, тэрийэр үлэни иытыа бөһүөрүһүтэр оройуоннаагы научнай-практической конференция буолан ааста. Конференцияга маннайгы сүһүөх партиянай тэрилтэлэр секретардара, оскуолалар директордара, хаһаайыстыбалар салайааччылары кыттынын ыаллылар. Конференцияны кылгас киириэ тылынан ССКП райкомун секретара таб. Д. Д. Дьахковская аста.

Мэҥэ-Хаҥалас оройуонугар бийиҥи оройуонмутуттан бара сылдьыбыт делегация салайааччыта, ССКП райкомун прова-гандара уонна агитацияга отде-лын сэбиодиссэйэ таб. Федотов И. И. «Дьон үлэниир, олоор сирдэринэн итэр-өйдөтөр үлэни ытыа принциптар уонна со-руктара» диэн бөһүөрүһү да-кылаат оҥордо. Кини Мэҥэ-Ха-галас оройуонугар баран туруу көрбүтүрүн-истибиһтэрин түбү-нэн сийилин кэпсэтэ уонна бийиҥи оройуонмутун бу үлэ хайдах туруктааҕар тохтоото.

—Бийиҥи оройуонмутугар бү-гүҥү туругунан 15 агитпуу-нар, 186 агитквартиралар, итг-лэргэ 150 политинформатордар, 176 агитатордар, 100 политтэ-

рийааччылар үлэниилэр. Найи-лизинньа олоор, үлэнир сирин-эн итэр-өйдөтөр үлэни баай-да кинигини Ленин аатынан кол-хоз Амматаагы (секретарь Е.С. Дьахковская), совхоз Соловье-ваагы (секретарь И. Г. Собакин) партиянай тэрилтэлэрэ ыттал-лар. Агитквартиралар истэрини кинигэ ис хобоонноох үлэ, дьону кытта бэсидэлэр, кэпсэтиилэр, төрөппүттэр оскуолага кэмел-рун тарыйиҥи, субьютуньуктарга кыттыгы өнтөн да атын үлэлэр тэрилтэлэр. Маннааха өрдүк Мындааагыга врач Пермяков А. И., Мырылаага Попова А. Д. сыһыарылыммыт квартиралары-гар үгүс үлэни ытталлар. Саҥа саҥалаахын быһымынан, Хо-тото нэһилигэр бу үлэҕэ эр-чимнээхтик ылсан эрэллэр, үлэ-ни Дирин орто оскуолатын кол-лектива баһылаан-көһүлөөн кө-рүлөбүтүн бэлэтиир наада. Ол эрээри бу дьыалаҕа үлэ Мара-лаагыга, Чыаппарара, Хатыла-га быһырымыгыттан ыла ы-чыллар да, уота-күөбэ сиралый-бата.

Бу үлэни биир кинигэ сис-темалаахтык ытыары кыйаан ситиһэ иликит. Үлэ ким хай-дах санырынан, ойе-санаата кэ-лэринэн тэриллэн ытталлар. Мэҥэ-Хаҥаластар кураах, пар-тиянай тэрилтэлэр, сельсоветтар, оскуолалар, хаһаайыстыбалар, тариталар салайааччылары бы-

лаан оҥостон, дьэҥкэ сыалы со-ругу туруоруна. Бүтүүн сүү-һүнэй кыттан, үлэлааччылар ситиһиллэ илик. Сорох сирдэргэ бу ааттаммыт тэрилтэлэр үлэлэ-рин бойе-бойлаарыгар көбөрүтү-һүүлэрэ, найылаһынаара, чаас-чаас үлэстиилэрэ үгүс, биир сиргэ кинигэммит сүрүн күүс буола түмсэ сомоҕолоһо илик-тэр. Ити уонсай үлэҕэ элбэх марахаттары үөскөтөр. Маннаах

үлэттэн үгүс сиргэ төрөппүттэр, эмп, эргимэ үлэһиттэрэ, об-щественность туора тураллар. Онуоха эби маннааха соруах-таммыт сорох коммунистар, ком-сомолецтар, биирдилээн дьон-нор нэһилигэни ортотугар ыт-тыллар үлэттэн аннаастааналлар. Сорохтор эл-дөөл сыһыанна-һаллар, ыттыллар араас дьа-һааларга, субьютуньуктарга, баскыһыанньыктарга нэһилигэ-ниэ кыттыла олус мөлтөх. Ар-дыгар күһөйүн күүһүнэн эрэ үлэниилэр.

Данылатчыт итинтэн сал-гыы оройуонга көрдөрөн агит-

тацияны тэрийиҥи кинигини тохтоото. Мырыла баһылаачы-гар, Чурапчы. Кытаанах сел-поларыгар эргэриит, кубарый-быт, ардыгар алдыаммыт элэ-һүт, планаттар арыах хонук-таарыта дьэри ийбанаан турбутта-рын холобур быһымынан арал-тыыр. Ол оннугар, ССКП XIV стейиҥи тэһиттэр ыттыллы-быт эбэһэтэлиститтэр, ыттыл-лар куталаһыны, 1971 сылла-

төлөрүтэ үлэһиттэр үлэһэни-инилэр дьулуурдарын онуоха туһалайарга дьону олоор, үлэ-нир сиринэн итэр-өйдөтөр, та-рийэр уонна политической-маас-сабай үлэни оройуонга киниг-ни олохтоон, талтан дьэҥкээх дьылаатыгар киириэххэ. Ма-нааха партиянай тэрилтэлэр, нэһиликтэр Советтара, өрдүк тоһоҕолоон оскуола учууталла-ра, дьэҥкээхтик ытталлар, кө-

САНДААРДЫННАР АГИТШТАБТАР УОТТАРА

ды соруктартан дьону үлэҕэ эрэ-күүрдэр, ытыгар чарыхай оҥо-һуктар олус сэдэхтэр. Көрдөрөн агитация экономическай тосхоло-амма мөлтөх. Бу өттүнэн чопчу сорука, былаанга туһалайы-лаах буоларын кыйаан сити-сэтибит. Саҥа пятаметка бы-лааннарын, оройуон үлэһиттэрин иһингэр улахай соруктар туру-рулулуттарын түһүбүн маассага өйдөтүү үлэ кинигин ытыт-лыахтаах. Сүҥкэн соруктары

булууллар наада. Таб. Федотов И. И. даһы-лаатын кэһиниттэн делегация атын чилиэннэрэ Мэҥэ-Хаҥалас оройуонугар бу үлэ хайдах та-риилибитин, олохтоммутун бары өттүнэн сийилин кэпсэтиилэр уонна бийаах хайдах тэрийиэх-хэ собуй диэн бөһүөрүһкэ ба-йаларын санааларын эттилэр. Делегация чилиэннэрин ийи-тиннэриилэрин кэһиниттэн кон-ференция кыттылаахтара бай-

Советский тутуу СОВЕТ САЛАЙАР ОРУОЛА УРДУУР

Саха АССР Верховнай Сове-тын Президиумун Ийаарынан 1968 сыл кулуун тутар ийтан ыла Хатылы нэһилигиттэн араарылаан Болтоҕо нэһилигэ тэриллибитэ. Ити кэмтэн ыла нэһилигэни олоҕо-дьаһада бил-лэрдик түбүстэ, үгүс пэскиллээх үлэлэр сараланылар.

Бу саҥа тэриллибит нэһилик-Советыгар, кини депутаттарыгар быһбардааччылар элбэх наһаас-тары бирибэтирэр. Ону олоххо киллэрингэ депутаттар уонна нэ-һилик Советын председатели коммунист Захарова Анисья Григорьевна үгүс үлэлэри ыт-таллар.

Бастатан туран, Кындал уча-статын рабочайдарын олохторун түсөһүмүгэ балаача үлэ барда. Манна икки куйкалаах мед-пункт аһыллына, 25 өбөлөөх детсад тохтоло суох үлэнир. Ааспыт сыл үһүс кварталыттан сельскөй кулууп аһыллан үлэ-нирэ ситиһилиннэ. Радио, теле-фон үлэлэрэ кэлин бириэмэрэ биллэрдик түбүстэ.

Харбалара 30 өбөлөөх дьааһы-ла аһыллына. Нэһилик икки недпууинара анал үөрөхтөөх кадрларынан хааччылаан нэһи-лигэни наатыйытын сөптөөх-түк төлөрөр буолулар. Быһбар-дааччылар үгүстүк туруорсубут баралара учуоттанан сельскөй библиотека аһыллына, 2 тыһыын-ча кинигэ фондуна, 113 арааччылаһа. Кулууптарга, библиотекара анал үөрөхтөөх ыччаттар үлэниилэр. Нэһилик Советын исполкома бу саҥа эдэр кадрдар үлэлэрин түһүбүн биэс-төгүл аналлаах бөһүөрүһтэри көрөн сүбэ-ама биэрэ, көмө оҥордо.

Үөрөх-интин үлэтигэр быһбар-дааччылар үгүстүк туруорсуу-лара олоххо киирэр. Кындал, Оруһур, Болтоҕо начальнай ос-

куолаарын бөдөһүтөн 1969 сылтан ыла аһыс кылаастаах оскуола аһыллан үлэтин сара-лаата. Манна билигин 149 оро үөрэнэр. Быйыл сыл агардаах түмүгүнэн үөрэри билки 83 бы-рыһааһына тэҥнэстэ, 43 оро ин-тернатынан хааччылына.

1970 сылга Совет сессияла-рын дьүүлүтэр түрбүт 13 бөһү-өрүттэн 45 бырыһаана былааны эбэһэтэлиститтэри төлөрөн иһин түһүбүн көрүлүннэ. Онно 39 де-путат, 35 актив тыл этэн кы-тыһа. Онтон 15 төгүл буюлбут исполком мууннахтарыгар 45 араас бөһүөрүһ көрүлүбүтүт-төн 10 төгүл отчуоттары, ин-формацияларын истэн дьүүлэһи-линнэ. Кэпсэтингэ 34 депутат, 56 актив кытыһа. Кинилэр Со-вет ытытар үлэтигэр активнайлык кыттар, баар итэрэстэри туора-тыыга быһаччы ыһымы-карэни-ни оҥорор буолулар. Бу даһаны чакчылаартан нэһилик Советын кинигэ активка тирэҕирэн үлэни-рин көрүөххэ сөп.

Нэһилик Советын үлэтигэр депутаттары производствога а-таран туруоруу өрдүк көрөхсө-биллээх. Ол күрдүк, 15 депутат-тан 12-тэ быһаччы производ-ствога кыттар. Депутаттар аас-пыт сылга улуу сирдье В. И. Ленин юбилейы чыһиҥэр, пати-летка бүтэһик сылын кэрбиһин-тэр ийиҥи социалистическай куоталаһы көрүлэччилэринэн буолан үлэстиилэр.

Депутат Новгородов Г. С. сала-йар сылгытын эвентэ бөдөһ-сүлгүнэ 98 бырыһаан тыгы-һаах киттэ, 219 биэттөн 219 ку-лууу ыла. Кини сэмэй сити-һинтин ийиҥи сылгы интинтин маастарын бочуоттаах аатын-ыларын ситистэ. Соторуттаарыта Бүтүн Союзтаагы тыа хаһаайы-стыбатын бымташкатыгар кыт-

тан Москва куоракка баран кэл-лэ. Депутат манньыксыт комсо-молка Татьяна Листикова 18 ыһаҕыттан быһаан тыһынан 3334 кг үүтү ыта. ССКП чи-лизинггар кандидат Боркова А. Д. 17 ыһаҕыттан ортотунан 1645 кг үүтү ымы ситистэ.

Ыттыллар сессиялар, испол-комнар депутаттар уонна акти-вар болромтолорун тардар буол-лулар. Итэрэстэри кэһиҥэр туо-ратарга кинилэр күүс-көмө буо-лан активнайлык үлэниилэр. Болтоҕо отделениега ааспыт сайын сүбү аһадыгы бэлэм-нээһингэ тэрэһин, бэлэмнэнин үлэлэри улаханньык быһаардан хайа да сыллардаарар өккө ко-буулаан киирибитэ. Кындал мех-анизированнай эвентэ от ийиҥи 18 күнүгэр эрэ үлэҕэ турбута. Ол түмүгэр оттоһун иккис дека-датыгар дьэри тийэх миэстэҕэ тэбилибитэ. Отделение урунку управлениһа Местников үлэ-титтэн уурайарынан сибэстөөл, атын да салаа үлэлэр сатарый-быттара. Отделение саҥа састаа-быгар коммунистар Новгорохов Г. Х. управлениһааһынан, Листи-ков А. П. старшай биригэһиниҥи-нан ананан үлэни кэлбэттэрэ. Кинилэр баар итэрэстэри туора-тыыга үгүс үлэлэри ыттыл-тара.

Оттоһунга баар итэрэстэри туоратыыга улахан күүс угуру-лубута. Пенсионердары, рабочай-дары үлэҕэ кинигин тарзыллы-быта. Техника, коло эвентэ-рын үлэнир маршруттары, со-рох эвентолор салайааччыларын уларытан тэрийбиттэрэ. Кында-га хаалан испит коло эвентугар депутат Попов Б. Г. аһаамыта. Кини сылааһах үлэтинэн эвентэ-чепыт өттүгэр төһө да хаалан испит буоллар соруаһын төлө-

(Бүтүүтүн 3 стр. нэр.)

СОВЕТСКОЙ АРМИЯ УОННА МУОРАТААБЫ БАЙЫАННАЙ ФЛОТ КҮНҮН КӨРСӨ

Ленинград баһыаннай уоку-руга. Ленинскэй комсомол эд-эмийи Кутузов ордоннээх Ил-ымл Знамялаах Ленинградта-дым гвардейскэй үөрэнэр полк-стрелковскэй полк уокурук биир бастыҥ чаһа бойотэ туһуна хайдалаах историкаах.

1918 сыл олуну уга тэрят-дибат этэрэһкэ 43 путиловск-рабочийдар киирибиттэрэ. Грам-дискскэй сэрни героиня Ин-Ф. Бриндус командатынан этэ-рөөт Искон сиригэр комментэри утары сэрэнгэ кыттыһаан сал-бы-та. Кэлин этэрөөт полкка ку-булуйбута. Кини буюлунара преждонкай уонна Ард дой-дуку көмүскүүр Улуу сэрни үгүс ыһаҕыһаарыгар кыттан албан аатырбыттара.

Полк бэйэтин көхкөтүн Ки-ровскэй завод рабочайдарыт-тан хаачытынар. Барыһааҥи рабочайдар майна таһын ба-йыаннай дьылаһын баһылыт-лар, бойолэрин араларын уонна эһэлэрин албан заһаах дьы-лаһарын салгыларга дьулуһа-лар.

СНИМОКТАРГА: Кировскэй завод рабочайдарыттан тэри-лябат подразделения салаа-тара полканы төрүттэбэт Ин

Ф. Оранду, полкатын аһи-нэи аһаһалар. Памятингы чаас саллааттара, оҥорон туруорбу-тара.

Подкара тракторы комуйар сыах слесара комсомолец Александр Мельник туйгунуку сулууснаһыыр. Кини байы-най науканы дьаныардаахтык баһылыыр, элэдийнай командир буоларга бэлэмнээр.

О. Пороховников Фотота, ССТА фотохрониката.

лэрин санааларын этгилэр, үгс
практической этгилэри килэр-
дилэр.

—Оройуон киинитэри тарил-
тэлэр, үчрежденнелэр онгон-
мантан художник булан көрдө-
рөн агитация араас онгоукта-
рын онторторо сатылалыт. Ол он-
угар анал мастерской дуу-
кыра сыары дуу олох-сэвэх
уонна промышленнай комбинат-
тар истэринэн аһааха баар этэ.
Кинилэр онно анал художникта
тутан, бу дымааны бэрт сотору
олоххо киллэрэрэ улахан кө-
мөнү онорго этилэр,—диэтэ Чу-
рапчы сельпугун профсоюзун
месткомун председателэ А. В.
Тимонин.

—Дьон олоор сиринэн үлэни
адьас бу күннэртэн татимнах-
тык саралыаха, бары күһү тү-
мүххэ—аччоро ара оройуон
өһигэр ытыллар үлэлэргэ кө-
мөтө улахан буолуора. Бу
үлэттэн култура үлэһиттэрэ
туора туруохтара суоҕа,—диет
райсовет културада отхалын
собиадиссэйт А. А. Сивцев. Кини
ити санаатыгар Эрилик Эри-
тин аатынан колхоз парткомун
секретара Н. С. Дмитриев хол-
боһор.

—Хатылыга, Мугудайга бы-
ларыныгыттан ыла агитквар-
тиралары төрийөн үлэлэтэ са-
тылбыт да, Субуруускай ааты-
нан совхоз, Калинин аатынан
колхоз специалистарын уонна

нэһиликтэр Советтарын депу-
таттарын өттүлэрттэн ханнык
да көмө, төрийөн көрүлээһин
суох. Бу үлэни оскуолага, учуу-
талларга ара сонноһун, найы-
лааны баар. Оттон комсомоль-
тар маныха аһаан баран кыт-
тыбаттар,—диетилэр. Хатылы
орто оскуолатын учуутала
Д. П. Иладкина уонна Мугудай
орто оскуолатын директора
Н. К. Пермяков бэйэлэрин эти-
лэригэр. Кинилэр бу үлэри бары
бүтүүн турунан үлэлэтэллэр.
күүһү түмүкхэ ара, туох ара
түмүктээх буолуохтааһын та-
былалы ыһылар.

Конференция үлэтигэр кыт-
тыбыт уонна тым элпич этинтэн
да атын сорох табыарыстар
этиллэрттэн иһиттэхэ, дьону
олорор, үлэллэр сиринэн үлэ-
эройуон үгс сельсоветтара,
партийнай, комсомольскай та-
рияталара көһүүнүн сылааһы-
лар чахчылара өссө да баалла-
ра көһүнэ. Холбоһор, Холтө-
Дирингэр олохтоох орто оскуо-
ла учууталларын көрүлээһини-
нан агитквартиралары төрийөн
Холтөвө нэһиликтин Советын де-
путаттара, олохтоох биригэ-
дэ комсомольцтара күтүөннээх кө-
мөнү онорботулар.

Учуутал табыарыстар аһа-
дас учууталларга, оскуолага ара
сонноһун, найылааны баар
дизин этиллэрин кытта төлөрү
сөбүлэһэххэ сатамат. Бу үлэ

Научно-практической конференция

ыччакка, ордук оскуолага үөрэ-
нэр ыччакка, туһаайыллан ыт-
тыллар. Онуоха төрөһүт ара
буолбакка, нэһиликтэ бары
аранатын кинигик тардыаха
наада. Урут тариллалээһин
агитквартираларга аһадаас учуу-
таллар ара үлэллэллэрэ кыр-
дык. Оттон билигин араа тар-
дам буолбакка, күһү барытын
түмэн үлэллэр наалалаах. Ма-
ныаха депутаттар, комсомоль-
тар, общественной тарилталар
активистара быһаччы дьону-
наах көмөнү оноролоро наада
лаах. Бу үлэ оскуолага киин
нэһэн, киин эйгэтин тула бара-
рынан, учууталлар, үөрэнэти-
лэр коллективтара үлэни баста-
кынан саралыахтаахтара, та-
рийснэхтээхтэрэ өйдөнөр.

Конференция кыттылаахтар
нэһиликтэни олоор, үлэниг
сиринэн итэр-өйдөтөр зонин
политическай маассабай үлэни
хас биридин бөһүөлктэрэ
учаастактарга, фермаларга та-
рияталарга, зоналарынан хайы-
тан кыһыл мунуктары тэрий-
талээн ытырга, онуоха общес-
твенность бүтүүн кыттылчан
төрийэргэ диэн сүбэлөһөн тар-
астылар.

С. ЗВЕРСТОВ.

СОВЕТ САЛАЙАР ОРУОЛА ҮРДҮҮР

(Бүтүүтэ. Иинни 2 стр. көр).
рору ситиспитэ. Депутат Криво-
шапкин Д. В. оттоммонко хаалар
кыһалыах дуулаах нуучча
үрөһөр илии эвентун төрийөн
үчүгэйдик өттөбүтэ. Активтар,
учуу, салаахтар түмсөннөр наас-
сабай сүбөтүнүлүктэри төрий-
биттэрэ. Ити күлүк дьон көх-
тө түмөсүтүнэн отделеһне
оттоһун түмүк декалатыгар бы-
лааны 103,4 бырыһыан төлөрөн
совхоз үрдүнэн бастаан партком,
рабкомком уонна дирекция аһыла
Знамяларын эһилиги от үлэ-
сараланыар диэри илдьэ хаала-
гы ситиспитэ.

Сүөһү аһылаһын дьон иһин
хааччыһы түмүгэр отделеһне
былааны таһынан 26 ынах сүө-
һүнү ордук иһтэ. Государствен-
най былааны ынах сүөһүгэ
102,6, сылыга 100 бырыһыан
төлөртөтө. Быһылгы кыстыка
1016 ынах сүөһү, 576 сылгы,
дэлэй аһылаһынан хааччыллан,
кыстатыллан турар.

Отделеһнега эти оноргоу бил-
лэрдик үрдэтэ. 1084 тонна
ынах сүөһү, 273,8 тонна сылгы
этэ өһөһүлүнэ. Эти государство-
на аһылаһынан сылааһы бы-
лаана 123 бырыһыан туола.
Государствога аһылаһы сүө-
һү орто ыһааһына 256 кг тий-
дэ, туттарыллыбыт эт 85,4 бы-
гыһыана үрдүк уйуулаарынан
буолла. Итинник үчүгэй түмүгү
ситиһингэ сүөһүнү сайынны

кэмгэ табан маччатын, зовет
некомү оноргоу быһаарар суо-
таны ыһыттарын бэлэтиһир
наада.

Быһыл тыаттан бултанар кү-
ду түлээх былаана 103 быры-
һыан туола. Бастык булчу
Седалищев В. П. сылааһы бы-
лаанын 121,6 бырыһыан төлө-
рон бастаан иһэр. Кини билигин
СССР XXIV сьенин көрсө өссө
өлгөһүк бултулар соругу ыһы-
нан дьулуурдаахтык бултуу
сылдыар.

Бу күннэргэ отделеһне рабо-
чайдара, нэһиликэ Советын де-
путаттара СССР XXIV сьенин
көрсө үрдэтиллибит өбөһөтөлө-
тибэлэри ыһынан көхтөөхтүк
үлэллиллэр.

Депутаттар өтчүөттэрин дьуу-
лэһингэ быһбардааччылар иһи-
лик кэскиллээх үлэлэригэр
сана наадаастары биэрдиһэр. От-
туоһа нэпсэһипит үгс быһбар-
дааччылар, ордук төрөтөн,
үрөх—кити үлэтин тулса-
рыма, оскуола билигин иһи
сменанан үлэлиһинэн сага ос-
куола тутуутун 1971 сылтан
саралымага улахан соругу ту-
руордулар. Итиник бөһүөлгн
тулсарыма уонна сессиялар,
исполкомнар таһаарыт уураах-
тарык контрроллаһыныча баар
итэрбастары туораттарга эттилэр.
Нэһилик Советын үлэ-эртөнөн
сманалаһына.

Н. БУШУЕВ.

Сельсовет үлэтэ элбэх өрүттээх

Бу снимоктар Омскай уобалаһа үлэһиттэр депутаттарын Щер-
бакульскайдаагы сельскай Советын үлэтин туһунан көрсүлэлэр.
Бу сельсовет оройуон киинин салотун Щербанулу уонна түөрт
нэһиликтин аһылаһы пууну холбуур. Сель совет территориялар «Ле-
нин үлэтэ» колхоз эмэ кинирсэр.

Депутаттар бэйэлэри үлэлэригэр общественной тарилталарга
—уулуссалардаагы уонна төрөһүттар комитеттарыгар, кулуш-
тар уонна библиотекалар советтарыгар, народнай дружиналар-
га тирэһиһэллэр. Совет үлэтэ үгс сруттээх уонна уустук. Депу-
таттар үөрэтири, доруобуйа хымытабыллы, олох-дьаһах өттүнүн
хааччыһы, олоор дьаһалары тутуу бопһуруостарынан дьарыкта-
наалар.

Бөһүөлккэ көргөн таһаары уонна оҕо төрөһүтүн ртис-
трациялаһын, армияда аталары, үлэ ветераннарын чыһаһын
үөрүүлээх быһылаһа-мэйгыга ыһыттылар. Булар эмэ олох-оох
Совет тэһиһэр.

СНИМОКТАРГА: сельсоветка дьон үгүстүк сылаһылар. Ки-
килар эһинэ бэйэлэри кыһалгаларын уонна үөрүүлэри үл-
лэстэллэр, үгс сүбэлэри ыһылар.

Сельсовет исполкомун председателэ Ю. Н. Ляликов көтөн
буолуу туһунан «идеальность» Владимир уонна Валентина
Васильевтарга туттарар.

Колхоз производствениһи тутууларын көһөһөн көрүү.
Сельсовет депутата, оройуондаагы балыһа фелдшера В. П.
Синко дөтөд үлэтин бэрэбэркэллэр.

В. Кошевой, Ю. Дьяконов фотолара. ССТА фотокрониката.

КИНИЛЭР АНДЖЕЛАТТАН КУТТАНАЛЛАР

Анджела Дэвид сууттаһын,
арааһа хайы-үйөдө 1971 сыл
улахан суолталаах сойотисла-
рыа аһааныгар киллэриһиннэ
буолуо. Бу үрдүк үгүсүтээх,
хара тириһлээх, киһи болломто-
тун тардар тас көрүннээх үбү-
лүччү өйдөөх хыыс. Кини Дэ-
вид сыл атырдыах ыһыгар Сан-
Рафелла (Калифорния) Марин
укуругар негрлэр бэйэлэрин бы-
рааһтарын иһин охсуууларыннан
сбэһэстээх дыһала көрүлөр кө-
һигэр аһаһаһыт сентэрин
биэрбит диэн буруйдуулар. Ол
аһаһаһыта түөрт киһи, ол
иһигэр судьуба өлбүт.

Кини ата биллэр-көстөр буол-
буттар тустаан, бэйэлэрин хал-

баһаабакка ара коммунистары-
нан ааттанар, Америка негрлэ-
рин дөтөллэрин аһаһыгар
кирсиһэ, көмөлөспүтэ.

Анджела Дэвид (кини били-
гин 27 саастаах) Нью-Йорк
Бронкс аатынан университетка,
онтон Парижка Сорбоннада
уонна Франк Фурт-ва-Майсера
социальнай чинчийи институт-
тар үөрөһүтэ. Ол кэһинтэн
кини Сан-Диегода Калифорния-
таагы университетка кинирбэ-
тэ, онно киһи философияны үөрө-
һитэ.

Кини профессора этэр: «Дэ-
вид мин үөрөтө сылдьыбыт сту-
деннарыттан саамай бастыһы-
ра этэ». Сан-Диегода универси-

теты бүтэрэн баран, киһи Лос-
Анджелоска Калифорниядаагы
университет философияда про-
фессорун көмөлөһөччүтүнэн
ыһылыбыта. Кини ити анабы-
лы 1969 сыл күһүн ыһыта.
Ити кэһинтэн сотору Калифор-
ния биллиһлээх 24 дьонуттан,
киһилэртэн үгүстэрэ губернато-
рынан анаан уонна тийэһэр
университеты контрроллаһыны
олохтуур, тутулар университет-
тенка көмөлөһөр. Совет киһи
коммунистка буоларын билбэ-
тэ.

Кинилэр преподавателлэр уон-
на административнай үлэһит-
тэр үгс өттүлэрэ хаалларыах-
тарын баһарыттары үрдүнэн,
киһини уһуларга куоластаабыт-
тара. Кини дыһааны суукка
бирбэһэ. Преподаватель поли-
ческай бириһиннэлээх үбүлүө
суохтаах диэн туран көмөлөһө-
чүлэр советтарын уурааһын кө-
түрбүтэ. Аһыһыт сылааһа ко-

мөлөһөччүлэр советтара нэстэ-
питэ. Кини Анджела Дэвиди
кытары дуоһаары салгырытан
аккаастамыта. Кини этэринэн
Анджела университет тас өттү-
гэр уоттаах-төлөнөөх тылы эти-
тиһэр, онон бөччүмнээх боллом-
толоохтук үөрөтөр кыада суох
үбү.

Ити кэмгэ киһи негрлэр бы-
рааччыһы хамсааһынарыгар
баһачча кинигик кыттар буол-
бута. Көмөлөһөччүлэр советта-
ра киһини кытары дуоһаары
салгырытан аккаастамыт күнү-
гэр киһи Лос-Анджелоска буол-
бут минитигэ «соледаттарын
бырааттар» тустарынан тым өй-
һитэ. Ол Калифорнияда Соледат
түрмөтигар сылар үс негрлэр.
(Негрлэр атын негрлэргэ туһа-
һан «быраат» уонна «балыс»
дизин термини чаастатык тут-
таллар).

Бу үс киһи—Джордж Джек-

сон, Флит Драмгоу уонна Джон
Клатчетт—үрүт наһаратели
өлөрүү иһин сымыһа буруй-
дааһыныга сууттаһыны көһүтэ
сылталлар. Наһарател өлбүтүн
кэһинтэн Соледат түрмөтигар
хаалла сытар негрлэри олус
кытаанах усулуобуйада туту-
ларын туһунан сурах тарба-
мыта.

Бу буруйдааһынтан үгүстэрэ
бу үс хаайылаахтартан бири-
дэстэрэ—Джордж Джексон Хол-
боһуктаах Штаттарга алтынны-
га бөһөттаммит суругун үтө-
кэһиһээх хомууруннуугар ара-
лылар. Маастардым сурулу-
бут суруктар үрүк уонна
негр хаайылаахтар иһи ар-
дыларыгар баар аһаһы көр-
сүүнү дөтүтүулаахтык, баар өрө
күүрүүлөөхтүк сөһөрттиһэр.
Джексон үрүк охраниктар со-
роһо хас ха неһи аһаһынаан

(Бүтүүтүн 4 стр. көр).

Швейцарияда Цюрих куу-
ракка фигурный хаагылааһы-
та Европада бастыыр ийини аү-
рөхтөһүн буолла. Оһно палла-
дан хаагылааһыта чемпион-
нарынан советскай спортсмен-
нар Ирина Роднина уонна
Алексей Уланов (снимоктар көр-
буоллудар.

ССТА фотохрониката.

Экзотична и куоракка ытыт-
лыбыт фигурнай ханкылааһы-
на Европада бастыыр нини
күрэхтэһингэ мууска үтүкүүлэ-
рингэ чемпионнарынча со-
лоскай спортсменнар Людмила
Пахомова уонна Александр
Горшков (спингогы көр) буолу-
лар.

ССТА фотохрониката.

САЛАЙЫ НАУКАТА—КЫАЙЫ НАУКАТА

Москвада қорут қанаайыстыбатын сала
йым институты ашылды. Кини бастағы ис-
тәоччиләрини советскәй индустрия командир-
дарын баласа баста.

Бийнги дөйдүүбуугар нэрүт хаһаайыстыба-
тан салайыма сүткэн баай омыт мунһу-
лунна. Омыт—улуу дымада. Ол эрэри биллү-
ки модун хаһаайыстыбаны салайыма кини
созоторун база буолар кыада суох. Олох са-
паттан-сама мөрдөбүллэри, уустун хаһаайыс-
тыбаннай суоттаһаһыннары бийнги иккибити-
гэр түрүөртөөк иһэр.

ОСКП КК Генеральный Секретаря Л. И. БРЕЖНЕВ быыбардалччылар ийиклэригэр этэн турар: «Коммунистической тууу экономикатын фроннарыгар кыайгылылар—бу динниин салалымы наукагыттан тутулуктактар. Олор салалта наукагыгар үрөһүн биһиги кадрдарыт бастагы учараттаах сорууларынан буолар».

Билигин дайдуга уонунан аарыллар төрө-
нөр киһилэр, кулстар, факультеттар үлэһит-
тэр. Олорго производство командирдара са-
сайым наукатыгар төрөөллөр. Агардас Мос-
кбада уонна столица уобалаһыгар маһым
18-ка тиһэ ахсааннаах учреждениелар буол-
лур. Кэлэр пятилеткада киһилэр өссө үксүөх

төрө. Хаанаайытыбалар сахайааччыларын, специалистарын ити курдук үөрөтүннэр арасы-
сабай буолан иһэллэр. Холобур, хайымы-үйөдө
400-кэ киһи Москваҥа Орджоникидзе аа-
тынан Инженернэй-экономическай институтка
үөрэниин производство төрүйөччүлөрүн ди-
пломнарын манылар. Киһилэр 10 ый устата
поруот хаанаайытыбатын былыаннааһынны,
салалта билигин билиһини ыһымаларын, са-
лалта автоматизироннун систематын кытта
билсэллэр.

Салаатта наукатын билин үгүс үчүгөй түмүктөри бизрде, холобур, үлөн тәрйяна уюна салайын Бүтүн Союзтаады кини үрдүкү курсун иштээчиллэрэ албох сыналдоох санг этиклери киллэрдилэр. Кинилэр 6,5 молдүйөн солжубай барыны киллэрэр 478 күрсөдөй үлөн көмүсөөтүлэр.

Научный-технической сайды тэтнэ үүсэр, төрлөтөлөр уонна үлэ салааларын экономическай сибээстэһиннэлэрэ кэҥийэр. Дьэ бу иһин, үрдүк квалификациялаах салайар кадрлары иитин, сүҥкэн улахан суолталаах госу-дарственный дьалдьатан буола.

Ю. НОВОКШОНОВ.

CCTA.

Үүт хаачыстыбатын
түпсарыхха

Үүт клаачыстыбатын үрдэг-
рө мнах синиэли ырастык ту-
туу улахан суолталлах.

Ити үлэни бийнгиэ мааных-
смыттарбыт хайдах толоралло-
руй? Мин Чакыр, Хайахсы,
улахан фермаларытар смьдыт-
таатым Оһоо Өбө, Сэмэн
Урба, Ымстаах, Агас Куала
фермаларытар үүт хаачыстыба-
тын үрдэтэр дыбаллар олох-
томохтохтор дьин этэргэ ти-
һиллэр. Сылгас уулан мях
симиэн суубаттар, мабыт үүт
төрө кирдэх. Агас Куалун
ферматытар (асчыт Митина М.)
үүтү тоготорон баран аһаа-
сааһын аһыгытар смьмарор.

Үүт хаачыстыбатын нөрдөр өсрөн асар суухтар. Яамаа хаачыстыгтаа халаат бэрлэлбэт. Санитарнай гигиена тутууллубат. Ити үрдүнэй, мнэстэтигэр үзэлнэр ололтистар наадалаах длааллары ил баттар. Оройуон үрдүнэй яанар үүт үчүгэй хаачыстыбалаах буоларын ситиһэр сорук турар. Олуунуу мыйтан ила ити соругу толорорго яамаа хаачыстыгын, ныйрай көрөөччүлэри, үүт ас-тааччылары зооветеринарнай үөрөхкө хабаан үөрэтэтиин төрө яаи наадалаагынан аабын.

Н. СОФРОНОВ.

ветеринарный дезинфекция
этикетки начальника.

Кинилэр Анжелаттан куттаналлар

(Бүтүүтэ. Иккин 3 стр. нээ.)

түрмөдө үрүңнэр озорор сирде-
сигер илдээлэрин, өңкө киик-
лэри кырбымалары туһунан
сүрүбэр.

Кини хас да сурга Андже-
Джонсон—Джексоннар кэргэт-
рин доверугар—адырмыстамыт-
тар. Кинини хаайыга сытар
кинн быраата 17 састаах
Джонатан Джексон уопастыб-
тыгар үгүстүк кораллөрө. Кини
аата Джордж Джексон Ан-
дже-Джексоннар мэдди ахтылар.
Джонатан Джексон—атыр-
дах кини 7 күнүгөр Сан-
Францискоттан хоту суурбачы
миллэх Марин уокругун суу-
тун дьөгүтүгөр 4 бэстиянни
тиердигит кини. Ити суукка
соторугаарыта Джордж Джексон
көһөрүлүбүт Сан-Квентин түр-
мэтүгөр сытар биер хаайымаах
дымалата көрүлүөхтэх этэ.
Ол хаайымаады кини падыра-
тели кыччалынан өлөрбүтүгөр
сүрүйдүлүлэр.

Бүрә Джексон бәстилияти
 хайымыллах Джеймс Мак
 кейтиса уонна суукка туору
 быһыытынан сылдыар пәки
 атын хайымыллаххаага биергә

дэбнт. Кинилэр хабарлагытар босиллигитинэн тирээн судуйт-
ны, ону тэнгэ үс сэтэстэл дьах-
таллары уонна прокурору тутан
ыабыттар.

Интинераллэрин күдүүн сууттан тахсан Джексон хааны таабыг: «Соледагтаары Үдэст тары 12.30 чааска босхылоонг». (Нүн 11 чаас аһаачын кытары буолбур). Солуок түнүт дьоннору таһаас массынатыгар олордубуттар. Сабилленилэх харабыллар массына барууан мөһөйдиргэ соруммуттар уонна ити аймалдан түмүтөр судуула, Джексон, Макклейн уонна туйһу буолбут хаайылыахтартан биирлэстэ өлөрүлүбүттэр.

Полиция хас да хонор бавайн бу дэмэлээр Анджела Дэвис аатын холбообут. Кира Джексон суут дьнгитгар илиит түөрт өс түлиэтэриттэн үһэ киинэнэ дэл бигэргэтээлэр. Биирлэрэ ити дэмэлэ тахсыан 2 эрэ хонж киинэнэ, атытлара хас да гүд киинэнэ атылаһыллыбыттар үһү.

Кини ити дымалари кытими-
лаарын биір туоһутун быһымы-
нан, полиция «Черная пантера»
партия кун айы тахсар хайы-
тыгар бэс ыйыгар тахсыбыт
штиннэринин адалар- Хантат
Лос-Анжелоска «Народный три-
бунал» туһунан срууйбут, ма-
шиннэрин быһымынан, онно хо-
тун Дэвис председателлээбит.
Штиннэрингэ кини Солелат
үрэмтин усулуобуһатын уор-
дан туран сэмэлээбит дини
тиллэр.

Ингитивизорин бичимыгчлан,
Сан-Рафелга ытмалааны кн-
чнттн арылах чаас буолан ба-
зан, Анджела Дэвис Сан-Фран-
цискоттан барбыт уонна сотору
буолаат Калифорнияны хаалар-
быт. Кинини өлөрүүгэ уонна
сорууга буруйдаан тутарга өг-
чө бэриллибит уонна кини аата
ФБР сууһалык көрдүүр дьону
испийһэтэр киллэриллибит.

Калифорния штатын союулу
быымытынан, Анджеа Дэви
нн бэстидиэттери Джеконит
книдэр буруйу онорууга тү
түлалларын билэ-билэ бизрбита

дактастанар буолларына кини
буруйу өгөрүүкү бөйөтө таһаар-
бытын курдук буруйданнахтайт.
Ол эрэри кини ити дыһалаа
кыттылаазын билимэт уонна
киники буруйдааһын «сымыла-
нан өгөһүлүбүтүн» туһунан
эпос.

Кини алтынныга Нью-Йорк
отелыгар тутуллабута. Оро-
туба эрэ иһиннэ кыһини сая-
летуван Калифорнияга ыһыһыт-
тара.

Анджела Давис погитическай олоххо кыттыыта. бөлөгүн дин сээниини, киини өссө 12 саастаа-
выттан сабалыммыта. Виржиния-
генга (Алабама) оскуола учу-
талларын кыыстарга бу куоракка
расалар икки ардыларынаасы
үөрөх бөлөгүн тэрилтэттигэр ке-
мэлэспүтэ. «Кини»ди поллида
үрөйбүтэ, — диир кыл-

1963 сыллаахха кинини тус бэйэтин таарыбыт уэһна активнай үлэргэ киирэрэ утуйбут билэр түбэлтэ тахсыбыта, кэли билэр 4 нөгр кыргыстара Бирмингемшиэби тугара дьээнэгэр бомба эстиниттэн албуттара.

Ити кэмгэ дээрэ Андже́ла Дэвис көрсүө-сэмэй, аагары-таптыыр уонна өлүс үчүгэйдик үөрөнөр этэ. Кини Нью-Йоркка өртө оскуолага үөрэмнэти уонна ону 1961 сыллаахха бүтэрбитэ, итинтэн мала Америка итинтэн Европа университеттарыгар үөрэннэти сагаламмыта.

Сан-Диегога биегах хамт
«Черная пантера» партида
кинээ сэлдэмбүтэ, элэин ком-
мунистарга кэлбүтэ. Аан бастаа
полицияны кызтары боччумнаах
хабырыбсыны ийин демон-
страция кэингэр полиция
участагыттан барартан акаа-
танамга көрсүбүтэ.

Анжела Лавие негразо бы-

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: Чурапчы сэлэнньэтэ, Карл
Маркс уулуса 12 №-оо.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОННАРА: редактор—0—89, тыа каныайыстыбатын уонна культура, олох-дьаһах отделлара—0—90, уопсай отдел—0—91, типография—0—95.

Реданцилба ыттар сурунка аадырыны, араспаанньаны,
ааты-аба аатын телору суруллуохтаах.

АХШ. «Анжеле Девилс негүлү!»—дизе моддубаллар Сын Францискога буолбүт мичили кыттыылаахтара. Кинилер ортодоругар Анжеле Дэвис балта Фина Джордэн (ортогу) эмиз баар. Бу дозунг прогрессивнай Америка, кини хара уонна үрүг гражданнарын дыктыоох кытырымаларынан буолла. «Пилс уорд» хаһыаттан ситмек.

ССТА фотохроника.